

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ

ADANA TIP FAKÜLTESİ

FİZİKSEL TIP VE REHABİLİTASYON STAJI

EĞİTİM DÖNEMİ	2026-2027
STAJ SÜRESİ	2 hafta /10 iş günü
STAJ YERİ	Adana Şehir Hastanesi
EĞİTİM BİRİMLERİ	FTR polikliniği, FTR servisi, rehabilitasyon/egzersiz ünitesi, beceri eğitim alanı
DERSHANE	FTR polikliniği, FTR servisi, rehabilitasyon/egzersiz ünitesi, beceri eğitim alanı
ANABİLİM DALI BAŞKANI	Prof. Dr. Burhan Fatih Koçyiğit

EĞİTİCİLER

Prof. Dr. Burhan Fatih Koçyiğit;
Doç. Dr. Gülşah Yaşa Öztürk;
Dr. Öğr. Üyesi Emine Çetin Duru

STAJIN AMACI

Öğrencinin sık görülen kas-iskelet sistemi, nörolojik ve fonksiyonel bozukluklarda hastayı bütüncül biçimde değerlendirebilmesi; ilgili anamnez ve fizik muayeneyi yapabilmesi; uygun ön tanı ve ayırıcı tanıyı oluşturabilmesi; temel rehabilitasyon yaklaşımını (egzersiz reçetesi, fizik tedavi modaliteleri ve yardımcı cihaz kullanımı dahil) planlayabilmesi; ICF çerçevesinde fonksiyon, aktivite ve katılımı değerlendirebilmesi; hasta güvenliği, etik ve profesyonellik ilkelerine uygun davranmasıdır.

STAJIN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bel ve boyun ağrısında kırmızı bayrakları sorgular, mekanik/inflamatuvar ayrımını yapar ve ilk basamak yaklaşımı planlar.

Osteoartriti tanır, non-farmakolojik/farmakolojik ilk basamak tedaviyi düzenler ve izler.

İnflamatuvar artriti (romatoid artrit, spondiloartrit) ön tanır ve uygun uzmana yönlendirir.

Akut monoartritte gut/kristal artropati dahil ayırıcı tanı yapar.

Fibromiyalji ve miyofasiyal ağrı sendromunu klinik ölçütlerle tanır, hasta eğitimi ve egzersiz temelli yaklaşımı uygular.

Omuz ve lateral epikondilit gibi sık tendinopatilerde muayene yapar, konservatif tedavi ilkelerini uygular.

Karpal tünel sendromunu ve diğer tuzak nöropatileri provokatif testlerle değerlendirir, elektrofizyoloji endikasyonlarını bilir.

Lomber/servikal radikülopatide nörolojik muayeneyi yapar, aciliyet gösteren bulguları (kauda ekuina vb.) ayırt eder.

Osteoporoz ve vertebral kompresyon kırığında risk değerlendirmesi, korunma ve tedavi ilkelerini uygular.

İnme ve spinal kord yaralanması sonrası fonksiyonel değerlendirme yapar, spastisite dahil temel rehabilitasyon ilkelerini uygular.

Serebral palside pediatrik rehabilitasyonun temel prensiplerini tanır.

Amputasyon sonrası güdük bakımı ve protez öncesi/sonrası rehabilitasyon ilkelerini uygular.

Lenfödem tanır, evreler ve kompleks dekonjestif tedavinin temel ilkelerini uygular.

İmmobilizasyona bağlı komplikasyonları (kontraktür, bası yarası, tromboemboli) önler.

Yaşlı bireyde düşme riskini ve denge bozukluğunu değerlendirir, koruyucu yaklaşımı planlar.

Akut spor yaralanmalarında ilk yaklaşımı ve rehabilitasyon ilkelerini uygular.

Kronik ağrıyı biyopsikososyal çerçevede değerlendirir, multidisipliner yönetim ilkelerini uygular.

ICF yaklaşımıyla fonksiyon, aktivite, katılım ve çevresel etmenleri değerlendirir.

Kas-iskelet sistemi fizik muayenesi (eklem hareket açıklığı, manuel kas testi, omurga muayenesi) yapar.
Yürüme ve dengeyi değerlendirir, yardımcı cihaz uygunluğunu belirler.
Kas-iskelet sistemi odaklı, ağrı ve fonksiyon merkezli anamnez alır.
Endikasyon ve kontrendikasyonlara uygun temel egzersiz reçetesi önerir.
Fizik tedavi modalitelerinin (sıcak-soğuk, elektroterapi vb.) endikasyon/kontrendikasyonlarını açıklar.
Uygun endikasyonlarda eklem içi/çevresi enjeksiyon uygulamasını gözlemler.

STAJ UÇEP İLE İLİŞKİLİ HASTALIK/KLİNİK PROBLEM LİSTESİ

Bel ağrısı / lomber mekanik ağrı	T-K
Boyun ağrısı / servikal ağrı	T-K
Osteoartrit (özellikle diz/kalça)	TT-K-İ
Romatoid artrit	ÖnT-K
Spondiloartritler / ankilozan spondilit	ÖnT-K
Gut / kristal artropatiler	T
Fibromiyalji	T-İ
Miyofasiyal ağrı sendromu	T
Omuz ağrısı / rotator manşet hastalıkları	T
Lateral epikondilit ve diğer tendinopatiler	T
Karpal tünel sendromu	T
Lomber radikülopati / siyatalji	T-A
Servikal radikülopati	T
Osteoporoz	TT-K-İ
Vertebral kompresyon kırığı	ÖnT-A-K

İnme sonrası rehabilitasyon gereksinimi	T-İ
Spinal kord yaralanması sonrası rehabilitasyon	ÖnT-İ
Serebral palside rehabilitasyon ilkeleri	ÖnT-İ
Amputasyon ve protez rehabilitasyonu	ÖnT-İ
Lenfödem	T-İ
İmmobilizasyon komplikasyonları	TT-K
Düşme riski ve denge bozukluğu	T-K
Spor yaralanmaları / yumuşak doku yaralanmaları	T-K
Kronik ağrı	T-İ
Fonksiyon kaybı / engellilik ve rehabilitasyon gereksinimi	T-K-İ

STAJ UÇEP İLE İLİŞKİLİ KLİNİK SEMPTOM/BULGU/DURUMLARIN LİSTESİ	
Eklem ağrısı (artralji)	
Bel ağrısı	
Boyun ağrısı	
Kas ağrısı / miyalji	
Kas güçsüzlüğü	
Hareket kısıtlılığı / eklem sertliği	
Şiş eklem / artrit bulguları	
Uyuşma-karıncalanma / parestezi	
Yürüme bozukluğu	
Denge bozukluğu / düşme	
Fonksiyonel bağımsızlıkta azalma	
Eklem deformitesi	
Kontraktür	
Ödem / lenfödem	
Spastisite	

ÖĞRENME DÜZEYİ	AÇIKLAMA
A	Acil durumu tanıyarak acil tedavisini yapabilmeli, gerektiğinde uzmana yönlendirebilmeli.
ÖnT	Ön tanı koyarak gerekli ön işlemleri yapıp uzmana yönlendirebilmeli
T	Tanı koyabilmeli ve tedavi hakkında bilgi sahibi olmalı, gerekli ön işlemleri yaparak uzmana yönlendirmeli.
TT	Tanı koyabilmeli, tedavi edebilmeli.
İ	Birinci basamak koşullarında uzun süreli izlem ve kontrolünü yapabilmeli.
K	Korunma önlemlerini (birincil, ikincil, üçüncül korunmadan uygun olan/ Olanları uygulayabilmeli.

STAJ UÇEP İLİŞKİLİ MESLEKİ BECERİ UYUMU / TEMEL HEKİMLİK UYGULAMALARI LİSTESİ		
UYGULAMA	UYGULAMA DÜZEYİ	ASGARİ SAYI
Kas-iskelet sistemi odaklı anamnez alma	Uygular	En az 3 hasta
Kas-iskelet sistemi fizik muayenesi yapma	Uygular	En az 3 hasta
Omurga muayenesi yapma	Uygular	En az 2 hasta
Eklem hareket açıklığını değerlendirme (gonyometri)	Uygular	En az 2 uygulama
Manuel kas testi yapma	Uygular	En az 2 uygulama
Nörolojik kas-iskelet muayenesi yapma	Uygular	En az 2 hasta
Yürüme ve dengeyi değerlendirme	Uygular	En az 2 hasta
Fonksiyonel durumu değerlendirme (ICF/GYA)	Uygular	En az 2 hasta
Egzersiz reçetesi / temel terapötik egzersiz önerme	Gösterir/Uygular	En az 2 uygulama
Yardımcı cihaz (baston/yürüteç) uygunluğunu değerlendirme	Gösterir	En az 1 uygulama
Fizik tedavi modalitelerinin endikasyon/kontrendikasyonlarını açıklama	Bilir	—
Rehabilitasyon gereksinimini belirleyip yönlendirme yapma	Uygular	En az 1 hasta
Enjeksiyon uygulaması (gözetim altında)	Gözetim altında uygular	En az 3 uygulama

STAJIN ÖLÇME-DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ	
STAJ SONU YAZILI SINAV	Bilgi ve klinik akıl yürütme
STAJ SONU YAPILANDIRILMIŞ SÖZLÜ SINAV	Tanısal yaklaşım ve yönetim planı
STAJ SONU YAPILANDIRILMIŞ UYGULAMALI SINAV	FTR muayenesi ve beceri temelli yapılandırılmış değerlendirme
STAJ BAŞARI NOTUNUN HESAPLANMASI	Staj sonu yazılı sınav: %50, Staj sonu yapılandırılmış sözlü sınav: %25, Staj sonu yapılandırılmış uygulamalı sınav: %25

ÇSS: Çoktan seçmeli soru; O-ÇSS: Olguya dayalı çoktan seçmeli soru

STAJ TÜM DERS KONULARI VE UYGULAMALI/KLİNİK EĞİTİM İÇERİĞİ

ETKİNLİĞİN TÜRÜ (Teorik/Pratik)	ETKİNLİĞİN ADI (Ders adı)	SÜRESİ (EĞitim süresi)
Teorik	Staj tanıtımı, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon kavramı	1
Teorik	Kas-iskelet sistemi muayenesi	1
Teorik	Boyun ağrıları	1
Teorik	Bel ağrıları	1
Teorik	Osteoartrit ve rehabilitasyonu-1	1
Teorik	Osteoartrit ve rehabilitasyonu-2	1
Teorik	Romatolojik rehabilitasyon	1
Teorik	Fizik tedavi modaliteleri-1	1
Teorik	Fizik tedavi modaliteleri-2	1
Teorik	Lenfödem rehabilitasyonu	1
Teorik	Ergonomi	1
Teorik	İmmobilizasyon ve sonuçları	1
Teorik	Skolyoz ve postür	1
Teorik	Terapötik Egzersizler	1
Teorik	Serebral palsi rehabilitasyon-1	1
Teorik	Serebral palsi rehabilitasyon-2	1
Teorik	Yürümenin Değerlendirilmesi ve Yürüme Bozuklukları-1	1
Teorik	Yürümenin Değerlendirilmesi ve Yürüme Bozuklukları-2	1
Teorik	Ortopedik rehabilitasyon-1	1
Teorik	Ortopedik rehabilitasyon-2	1
Teorik	Tuzak nöropatiler	1
Teorik	İnmenin Değerlendirilmesi-1	1
Teorik	İnmenin Değerlendirilmesi-2	1
Teorik	Kronik ağrı	1
Teorik	st ekstremitte ağrıları	1
Teorik	Alt ekstremitte ağrıları	1
Teorik	Osteoporoz ve rehabilitasyonu-1	1

Teorik	Osteoporoz ve rehabilitasyonu-2	1
--------	---------------------------------	---

STAJ PROGRAMI- 1. Hafta					
SAAT	1.GÜN	2.GÜN	3.GÜN	4.GÜN	5.GÜN
08.30–09.15	Teorik: Staj tanıtımı, FTR kavramı	Teorik: Osteoartrit ve rehabilitasyonu-1	Teorik: Fizik tedavi modaliteleri-1	Teorik: Ergonomi	Teorik: Serebral palsi rehabilitasyon-1
09.30–10.15	Teorik: Kas-iskelet sistemi muayenesi	Teorik: Osteoartrit ve rehabilitasyonu-2	Teorik: Fizik tedavi modaliteleri-2	Teorik: İmmobilizasyon ve sonuçları	Teorik: Serebral palsi rehabilitasyon-2
10.30–11.15	Teorik: Boyun ağrıları	Teorik: Romatolojik rehabilitasyon	Teorik: Lenfödem rehabilitasyonu	Teorik: Skolyoz ve postür	Teorik: Yürümenin Değerlendirilmesi ve Yürüme Bozuklukları-1
11.30–12.15	Teorik: Bel ağrıları	Pratik: Olgu tartışma	Pratik: Ortopedik rehabilitasyon hastasında değerlendirme	Teorik: Terapötik Egzersizler	Teorik: Yürümenin Değerlendirilmesi ve Yürüme Bozuklukları-2
12.00-13.30	ÖĞLE ARASI				
13.30–14.15	Pratik: Anamnez alma	Pratik: Nörolojik rehabilitasyon hastasında değerlendirme-1	Pratik: Kas gücü muayenesi	Pratik: Eklem hareket açıklığı ölçümü-1	Pratik: Olgu tartışma
14.30–15.15	Pratik: FTR hastalarına yaklaşım-1	Pratik: Nörolojik rehabilitasyon hastasında değerlendirme-2	Pratik: Duyu muayenesi	Pratik: Eklem hareket açıklığı ölçümü-2	Pratik: Rehabilitasyon ünitesi hasta izlemi
15.30–16.15	Pratik: FTR hastalarına yaklaşım-2	Pratik: Nörolojik rehabilitasyon hastasında değerlendirme-3	Pratik: DTR değerlendirilmesi	Pratik: Postür değerlendirmesi	Pratik: Ortopedik rehabilitasyon hastasında değerlendirme
16.30–17.15	Pratik: Olgu tartışması	Pratik: Temel yetkinlik dersi	Pratik: Rehabilitasyon ünitesi hasta izlemi	Pratik: Yürüme değerlendirmesi	Pratik: Ortez-protez planlama

STAJ PROGRAMI- 2. Hafta					
SAAT	1.GÜN	2.GÜN	3.GÜN	4.GÜN	5.GÜN
08.30–09.15	Teorik: Ortopedik rehabilitasyon-1	Teorik: İnmenin Değerlendirilmesi-1	Teorik: Üst ekstremité ağırları	Yazılı Sınav	Yapılandırılmış Sözlü Sınav
09.30–10.15	Teorik: Ortopedik rehabilitasyon-2	Teorik: İnmenin Değerlendirilmesi-2	Teorik: Alt ekstremité ağırları	Yazılı Sınav	Yapılandırılmış Sözlü Sınav
10.30–11.15	Teorik: Tuzak nöropatiler	Teorik: Kronik ağırı	Teorik: Osteoporoz ve rehabilitasyonu-1	Yazılı Sınav Değerlendirme	Yapılandırılmış Sözlü Sınav
11.30–12.15	Pratik: Olgu tartışma	Pratik: Olgu tartışma	Teorik: Osteoporoz ve rehabilitasyonu-2	Yazılı Sınav Değerlendirme	Yapılandırılmış Sözlü Sınav
12.00-13.30	ÖĞLE ARASI				
13.30–14.15	Pratik: Rehabilitasyon hastasında sosyal değerlendirme	Pratik: Egzersiz reçetesi oluşturma-1	Pratik: Olgu tartışma	Yazılı Sınav Değerlendirme	Yapılandırılmış Uygulamalı Sınav
14.30–15.15	Pratik: Enjeksiyon uygulamaları	Pratik: Egzersiz reçetesi oluşturma-2	Pratik: Romatolojik değerlendirme-1	Yazılı Sınav Geri Bildirim	Yapılandırılmış Uygulamalı Sınav
15.30–16.15	Pratik: Rehabilitasyon ünitesi hasta izlemi	Pratik: Enjeksiyon uygulamaları	Pratik: Romatolojik değerlendirme-2	Yazılı Sınav Geri Bildirim	Yapılandırılmış Uygulamalı Sınav Değerlendirme
16.30–17.15	Pratik: Ortopedik rehabilitasyon hasta izlemi	Pratik: Postür değerlendirmesi	Pratik: Temel yetkinlik dersi	Yazılı Sınav Geri Bildirim	Sınav Geri Bildirim

STAJ İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Temel kaynaklar:

1. Oğuz H, Çakırbay H, Yanık B. Tıbbi Rehabilitasyon. 3. Baskı. Nobel Tıp Kitabevi; 2015. ISBN: 978-605-335-140-5.
2. Beyazova M, Gökçe Kutsal Y, Coşkun Benlidayı İ, Zinnuroğlu M (Ed). Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon (2 Cilt, 25. Yıl Özel Baskısı). 4. Baskı. Güneş Tıp Kitabevi; 2026. ISBN: 978-625-901-443-2.

Önerilen kaynaklar:

1. Cifu DX (Ed). Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation. 6th Edition. Elsevier.
2. Frontera WR, Silver JK, Rizzo TD (Ed). Essentials of Physical Medicine and Rehabilitation (DeLisa). 4th Edition. Elsevier.
3. Sivan M, Phillips M, Baguley I, Nott M, eds. Oxford Handbook of Rehabilitation Medicine. 3rd ed. Oxford University Press; 2019

Ulusal/uluslararası rehberler:

1. Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Derneği (TFTR-DER) klinik uygulama kılavuzları — www.tftr.org.tr.
2. EULAR (European Alliance of Associations for Rheumatology) yönetim kılavuzları (osteoartrit, romatoid artrit, spondiloartrit) — www.eular.org/recommendations-management.
3. ACR (American College of Rheumatology) klinik uygulama kılavuzları — www.rheumatology.org/clinical-practice-guidelines.
4. World Health Organization (WHO). Guideline for Non-surgical Management of Chronic Primary Low Back Pain in Adults. 2023. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240081789>.
5. National Osteoporosis Guideline Group (NOGG). Clinical Guideline for the Prevention and Treatment of Osteoporosis. 2024 <https://www.nogg.org.uk/full-guideline>.
6. National Institute for Health and Care Excellence (NICE). Stroke Rehabilitation in Adults (NG236). <https://www.nice.org.uk/guidance/ng236>

Elektronik kaynaklar:

1. Sağlık Bilimleri Üniversitesi elektronik kütüphane ve veri tabanları.
2. PubMed ve erişilebilen kanıta dayalı klinik bilgi kaynakları.